РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

Урядовий орґан Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXIV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., четвер 21-го грудня 1916. Ч. 153. VOL. XXIV. JERSEY CITY, N. J., Thursday, December 21, 1916. No. 153.

АНҐЛІЯ ВІДКИНУЛА МИРОВЕ ПРЕДЛОЖЕНЄ.

Війска Макензена зближають ся до міста Браїлї і до устя Дунаю.

На боєвім фронтї в Румунії борють ся тепер лише війска російські.

НІМЕЦЬКІ ВІЙСКА ЗДЕРЖАЛИ ДАЛЬШИЙ НАСТУП ФРАНЦУЗІВ ПІД ВЕРДЕНОМ.

АНҐЛІЯ ПРОТИ МИРОВОЇ ПРОПОЗИЦІЇ НІМЕЧЧИНИ.

ЛОНДОН, 19. грудня. — **Нинї заявив ся новий президент кабінету Ллойд Джордж в палатї послів, щоби дати відповідь на ноту Німеччини в справі мира. Промова президента тривала майже дві цїлі години. Загально беручи, відповідь президента була виголошена в тонї дуже острім проти Німеччини: Ллойд Джордж відкинув того рода мирову пропозицію Німеччини.**

Короткий зміст бесїди президента був би отсей:

„**Подайте близші услівя, зверніть заняті землї, покрийте шкоди і дайте запоруку, що пруський мілїтаризм не заколотить знова сьвітового мира, і то лїпшу запоруку, ніж та, котру ви тепер зломили. Мир без такого задоситьучиненя є неможливий. Того жадає Анґлїя і того жадають її союзники**".

При кінци своєї бесїди президент похвалив становище в сїй справі союзників Анґлїї, Росії, Франції і Італїї, заявляючи, що Анґлїя вповні годить ся зі становищем, яке заняли в сїй справі її союзники.

„Ми не покладаємо жадної великої надії на те, щоби мирова пропозиція Німеччини могла принести якийсь успіх. Причиною, що Німеччина зробила сей крок, є сила нашої бльокади. Коли би мир заключено на услівях, подиктованих Німеччиною, то правдоподібно теперішнє поколїнє не дожило би більше війни, але ніхто не може заручити, що наші дїти не будуть сьвідками ще страшнїйших часів. **Ми мусимо продовжати війну до послїдного мужа і до послїдного гроша**".

УРЯДОВЕ ВРУЧЕНЄ НОТИ НІМЕЧЧИНИ АЛЇЯНТАМ.

ВАШІНҐТОН, 18. грудня. — **Американські амбасадори вручили вчера урядово поодиноким інтересованим державам ноту Німеччини з пропозицією мира.**

З висших кругів доносять, що американське правительство зі своєї сторони не зробить під сю пору жадного кроку в повисшій справі. Вручене нот відбуло ся зовсїм холодно.

РОСІЙСЬКА ДЕРЖАВНА РАДА ПРОТИ МИРОВОГО ПРЕДЛОЖЕНЯ.

ЛОНДОН, 19. грудня. — Телєґрама з Петроґраду доносить, що російська державна рада займила в справі мирового предложеня Німеччини тесаме становище, що й дума. **Державна рада ухвалила одноголосно, аби серед теперішних обставин зовсїм не вдавати ся в мирові переговори з Німеччиною.**

ПОСЕРЕДНИЦТВО ПАПИ ВИКЛЮЧЕНЕ.

РИМ, 18. грудня. — **З Ватикану доносять, що папа не має найменьшого наміру під сю пору посередничити в справі мира.** Папа має здержати ся зовсїм від висказаня своєї гадки щодо мирової пропозиції зі сторони Німеччини. Папа є очевидно за скорим покінченєм війни, але є тої гадки, що серед теперішних обставин ледви чи дало би ся прискорити заключенє мира.

„ВІЙНА ДО ПОСЛЇДНОГО МУЖА І ДО ПОСЛЇДНОГО ГРОША".

ЛОНДОН, 19. грудня. — **Рівночасно з промовою президента кабінету, Ллойда Джорджа, виголосив промову в палатї лордів член нового воєнного кабінету, лорд Карсон.**

У своїй промові вказав лорд Карсон на конечність продовжати війну всїми силами так довго, доки неприятель не зобовяжеть ся покрити всї жертви, спричинені війною, і доки не дасть певної запоруки, що Німеччина не допустить ся вдруге нового подібного злочину. Тому після його гадки відповідь на ноту Німеччини мусить бути скора і рішуча. Правительство однак надієть ся, що анґлїйський нарід попре відповідь свого правительства чином і дїлом.

Президент палати лордів, Маркіз Креве, зложив відтак отсю заяву:

АЛЇЯНТИ ДАДУТЬ В НАЙБЛИЗШИХ ДНЯХ ЗБІРНУ ВІДПОВІДЬ НІМЕЧЧИНІ І ЇЇ СОЮЗНИКАМ.

ЛОНДОН, 19. грудня. — **З урядових кругів доносять, що вже в найблизших днях буде уложена і вручена збірна нота, яко відповідь Німеччині і її союзникам на мирове предложенє.**

Загальне переконанє є, що нота буде зредаґована в тім тонї, в якім зложили свої заяви в тій справі Анґлїя, Франція і Росія.

ВІЙНА З РУМУНІЄЮ:

СОЮЗНІ ВІЙСКА ЗБЛИЖАЮТЬ СЯ ДО БРАЇЛЇ.

БЕРЛЇН, 18. грудня. — **Наступ союзних війск по обох сторонах Дунаю відбуваєть ся без перестанку дальше. Між границею Семигороду а Дунаєм союзні війска зближають ся до міст Римнік-Сарат і Браїля. Рівночасно армія, яка оперує в Добруджі, зближаєть ся до полудневої границї Бесарабії.**

Урядовий звіт німецького ґенерального штабу звучить:

„**АРМІЯ МАКЕНЗЕНА:** Наші летуни з добрим успіхом острілювали війска неприятеля, які находять ся у відвороті в напрямі Браїлї.

„На боєвій лінії між границею Семигороду і Дунаєм союзні війска звели ряд успішних битв та зближають ся скорим кроком до Браїлї і Римніка.

„В північній Добруджі союзні війска перейшли лінію Бабадаґ-Печінеґа".

(Міста Бабадаґ і Печінеґа є віддалені всего 30 кільометрів від границї Бесарабії. Цїлию дальшого наступу союзних війск в Добруджі є здобутє двох останних румунських міст, Мачін і Тульча).

РУМУНИ ПРИ ПОМОЧИ МОСКАЛЇВ ПРИГОТОВЛЯЮТЬ НОВУ БОЄВУ ЛЇНІЮ.

ПАРИЖ, 18. грудня. — **Після вістий, які одержала французька часопись „Пті Парізієн", останки румунських війск утїкають тепер над ріку Серет і над границю Бесарабії, щоби наново зорґанізувати ся і приготовити ся до дальших воєнних операцій. Цїла боєва лінія в Румунії є обсаджена війсками російськими.**

По втратї лінії Букарешт-Плоєшті вислали Москалї кілька дивізій своєї піхоти і кінноти, щоби крити відворот румунської армії. Румунські війска уступали дуже скоро під охороною Москалїв і задержали ся доперва над Серетом. Російські війска ставили через кілька днів сильний опір неприятелеви в околиці міста Бужеу, щоби дати змогу приготовити тимчасом нову боєву лїнію між Римніком а Дунаєм, де мають надію здержати дальший похід неприятеля.

РУМУНСЬКА КІННОТА ЗОВСЇМ ЗНИЩЕНА.

БЕРЛЇН, 18. грудня. — **Після російських донесень румунська кіннота є цїлковито знищена.** Яко причину сего подають російські військові знавці невідповіднє вивченє жовнїра і недостаточну практику.

Помимо тих браків румунська кіннота борола ся дуже хоробро, атакуючи часто навіть добре укриту піхоту. Підчас такого одного нападу прибічний полк румунської королевої втратив пять шестих частий своїх людий. **Румунська армія втратила вже поверх дві третї части своїх активних офіцирів.**

БОЛГАРИ СЬВЯТКУЮТЬ УРОЧИСТО ПОБІДУ НАД РУМУНАМИ.

БЕРЛЇН, 18. грудня. — **Головний командант болгарських війск Джеков видав до офіцирів і жовнїрів болгарської армії денний розказ, в якім висказує їм подяку за віднесені побіди, в котрих полонено поверх 120.000 Румунів і здобуто 3.000 гармат.**

Денний розказ кінчить ся отсими словами:

„Воно вправдї не богато вже бракує, щоби румунська армія була цїлковито розбита та щоби колишна Румунія щезла з поверхні землї. Подія, що Болгари осягнули задоситьучиненє за свої терпіня, які мусїли зносити від трох лїт, перемінила сї побіди в жерело неописаної радости. З тої нагоди уладжено в цїлім нашім краю торжество подяки; цїле населенє сьвяткувало урочисто побіду наших війск над ворогом".

ЦЇЛА МАЙЖЕ ДОБРУДЖА В РУКАХ СОЮЗНИХ ВІЙСК. — ЗНОВА 1.000 ПОЛОНЕНИХ.

БЕРЛЇН, 19. грудня. — **В Добруджі союзні війска зближили ся до устя Дунаю** (до Чорного моря). Російсько-румунські війска, які в тих сторонах держали ся ще через якийсь час на сильно укріплених становищах, були приневолені уступити дальше назад.

На границї Молдавії і Волощини прийшло лише до льокальних боїв, в яких полонено поверх 1.000 Москалїв і Румунів.

Урядовий звіт німецького ґенерального штабу звучить:

„**АРМІЯ МАКЕНЗЕНА: У північній Добруджі неприятель переводить дальше свій відворот у північнім напрямі, покинувши сильно укріплену боєву лїнію. Наша армія переслїдує утїкаючого неприятеля і зближаєть ся до долїшного бігу Дунаю.**

„**В місцевих битвах протягом останних двох днів союзні війска полонили поверх 1.000 неприятельських жовнїрів. Крім того попала в їх руки велика воєнна добича, яка складаєть ся головно з великого числа возів, наладованих средствами поживи.**

„**АРМІЯ АРХ. ЙОСИФА:** В Карпатах, в околиці гори Томнатик і в долинї ріки Путни, союзні війска відбили напад кількох російських батальонів".

ВІЙНА У ФРАНЦІЇ:

НАСТУП ФРАНЦУЗІВ ПІД ВЕРДЕНОМ ЗДЕРЖАНИЙ.

БЕРЛЇН, 19. грудня. — Урядовий звіт німецького ґенерального штабу звучить:

„**АРМІЯ КН. РУПРЕХТА:** По обох сторонах ріки Соми чинність артилєрії стає щораз сильнїйшою.

„**На північ і на північний захід від міста Рем неприятель по довшім бомбардованю перевів напад на наші становища, але без успіху.**

„**АРМІЯ КН. ВІЛЬГЕЛЬМА: На східнім березї ріки Мези (під Верденом) французькі війска перевели кілька нападів. Всї напади зістали відбиті, лише в однім місци удало ся Французам задержати у своїх руках заняті ними становища**".

НАСТУП ФРАНЦУЗІВ ПІД ВЕРДЕНОМ НЕ ПРЕДСТАВЛЯЄ ЖАДНОЇ НЕБЕЗПЕКИ.

БЕРЛЇН, 19. грудня. — **Нїмецькі військові власти зовсїм не затаюють успіхів, які осягнули французькі війска в останних днях підчас наступу під Верденом; противно, надіють ся ще нових і сильнїйших нападів зі сторони неприятеля. Однак власти запевнюють, що французький наступ під Верденом не становить жадної небезпеки і не має зовсїм впливу на загальне воєнне положенє на заходї.**

Резерви на західнім фронтї вповні вистарчають, щоби здержати всякий наступ неприятельських війск. На случай однак, коли би Гінденбурґ мав намір перевести на більші розміри протинапад у Франції, то міг би ужити до сего війск, які тепер остали ся до диспозиції після заняття Румунії, де в останнім місяци скорочено боєвий фронт о 750 кільометрів.

—o—

ФРАНЦУСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ З 1.000 ЖОВНЇРАМИ НА ДНЇ МОРЯ.

БЕРЛЇН, 18. грудня. — Німецька адміралїція оголосила отсей звіт:

„**Неприятельська підводна лодка затопила дня 11. грудня с. р. на Середземнім мори, 60 миль від острова Сицілїя, французький перевозовий корабель „Маґалян" (6.000 тон) з 1.000 білих і чорних жовнїрів на покладї**".

—o—

„1.000.000 НОВОГО ВІЙСКА І ДВА МІЛЇЯРДИ ДОЛЯРІВ" ЖАДАЄ НОВА ВОЄННА РАДА В АНҐЛЇЇ.

ЛОНДОН, 17. грудня. — **Член новоутвореної воєнної ради, Бонар Лов, поставив вчера в палатї послів внесенє, домагаючи ся ухваленя нового воєнного кредиту в сумі 2 мілїярдів долярів і побільшеня армії о 1,000.000 жовнїрів.**

Також надієть ся воєнна рада, що їй удасть ся перепертн внесенє в справі примусової воєнної служби в Ірляндії.

В АВСТРІЇ:

НОВИЙ КАБІНЕТ МІНЇСТРІВ В АВСТРІЇ.

АМСТЕРДАМ, 17. грудня. — Після телєґрафічних донесень з Відня новий австрійський кабінет складаєть ся з отсих осіб:

А. Шпіцмілєр, президент кабінету.
Гандель, мінїстер для внутрішних справ.
Ґен. Ґеорґі, мінїстер краєвої оборони.
Гусарек, мінїстер просьвіти.
Шенк, мінїстер справедливости.
Форстер, мінїстер зелїзниць.
Віммер, мінїстер фінансів.
Трнка, мінїстер для публичних робіт.
Зайдлєр, мінїстер рільництва.
Бобжинські, мінїстер Галичини.

УРЯДОВИЙ ТИТУЛ АВСТРІЙСЬКОГО ЦЇСАРЯ.

БУДАПЕШТ, 18. грудня. — Президент угорського кабінету, Тіса, оголосив нинї рішенє в справі будучого урядового титулу і назви нового австрійсько-угорського монарха. Повний його титул буде звучати „**Карло I., цїсар Австрії, і Карло IV., король Угорщини і Чехії**".

Коронованє цїсаря Карла на короля Угорщини відбудеть ся в Будапештї дня 30. грудня с. р.

В РОСІЇ:

ПРОЦЕС МАНУЇЛОВА ВИВОДИТЬ НА ДЕННЕ СЬВІТЛО НОВІ СКАНДАЛИ.

БЕРЛЇН, 17. грудня. — **Російські часописи заповідають, що процес Мануїлова, приватного секретаря бувшого президента Штірмера, відкриє цікаві скандали, які дїяли ся в найвисших кругах у Петроґрадї.**

Мануїлов стараєть ся себе в сей спосіб оправдати, що вичисляє між співвинними дуже велике число високо поставлених осіб. Мінїстер судівництва Макаров, який вже розпочав студії над актами, має намір зарядити тайнє переведенє процесу і виключити пресу.

Мануїлов твердить, що його арештованє було спричинене інтриґами зі сторони президента полїції, ґен. Климовича, і директора „Московського Уніон Банку", Хвостова. Оба вони хотїли на нім пімстити ся за те, що він свого часу відкрив їх співучасть у звісних полїтичних змовах на житє їм недогідних людий. І так між иншим Хвостов мав бути властивим виновником замаху на житє Распутіна. Климович знова, як завляє Мануїлов, мав переховувати у себе через кілька днів, будучи тодї (перед 10 роками) помічником президента полїції в Москві, убийників члена думи і співредактора часописи „Русскія Вѣдомости", проф. Йолоса, а відтак помогти їм утечи за границю. Для своєї власної охорони Климович уважав за відповіднє оголосити „неправильности" Манцїлова.

Вже підчас війни лучило ся, що один чоловік, іменем Месаксуді, зістав за жидівські погроми в Керчі (на Кримі) засуджений на смерть. Месаксуді заплатив Манїлову 15.000 рублїв і був уласкавлений. Звісний російський революціонер Бурцев заявив отверто, що він є всилї перевести доказ правди, що Климович брав участь в замордованю Йолоса.

"SVOBODA" (LIBERTY)

the Ukrainian newspaper published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States:	В Злучених Державах:
$2.50 per year	на рік $2.50
$1.25 per 6 months	на пів року $1.25
$1.00 per 4 months	на 4 місяці $1.00
In Jersey City and to foreign countries:	В місті Jersey City і за границю:
$3.25 per year	на рік $3.25
$1.75 per 6 months	на пів року $1.75
$1.00 per 3 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодинокє число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всі моні-ордери і чеки треба виставляти на адресу „Svoboda".

При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS MEMBERSHIP LABEL

За всі оголошеня поміщувані в „Свободі" редакція не відповідає. — Рукописий не звертасть ся.

З біжучої хвилі.

Московське „Русское Слово" (ч. 258) пише:

Київ, 20. XI. Київському жидівському комітетови помочи жертвам війни донесено, що в Чорткові, в Галичині, і в чортківськім повіті є около 4.000 Жидів, виселених минувшого року зі Снятина і покищо відісланих назад.

Ті Жиди, в більшости старці, старушки і діти, проживають під пору в Чорткові. Вони жиють надією на скорий поворот у свої рідні міста і ніяк не можуть поправити собі житя.

В теперішний час, в зимі, дасть ся відчувати крайна потреба на біле, одіж і обуву, а також на опалові средства, споживні продукти і на молоко для дітий.

Стільки доносить московська часопись. Не річ в тім, що се якраз Жиди голодують. Се власне дає ще яркійший доказ, що в Галичині, занятій російськими війсками, панує страшна нужда. Жиди, як звичайно, все мають гроші, отже могли би собі всьо потрібне купити, але видно, що купувати нема що... Що-ж доперва зносять наші безщасні і обрабовані з гроша і майна українськоі родини?...

На иншім місци згаданого „Русского Слова" читаємо таку телєграму з Витебска:

Торговці випустили на ринок призбирану ними гнилу муку. Пекарі і населене нарозхват беруть ті вибірки, платячи по 3 рублї і 50 копійок за пуд...

„Правительственный Вѣстникъ" (з 27. жовтня б. р.) подає, що 15. вересня 1915 р. було в Росії 2,300.000 карт, внесених до виповненя збігцями. З того числа виповнено лише 1,855.344 карт. Число збігців, які шукали захисту в ріжних російських ґуберніях, представляєть ся так: Ґубернія Гродно 27.7%, Волинь 15%, Холм 9.9%, Ковно 6.4%, Минск 6.2%, Вильна 5.6%, Курляндія 5.5%, Лївонія 4.7%, Ломжа 3%, Варшава 2.7%, Витебск 2%, Сувалки і Люблин по 1.7%. Меньше ніж 10% шукало захисту в инших ґуберніях. Число збігців, відповідно до їх національности, є таке: Росіянів 1,106.788 (під Росіянами треба очевидно розуміти Українців і Білоросів, а не Москалів, котрі у висше згаданих ґуберніях сягають заледви 5% населеня), Поляків 292.160, Лотишів 180.781, Жидів 125.300, Німців 60.881, Литовців 47.459, Вірменів 14.525, Естонців 2.173, инших національностий 79.267.

Росія противить ся тому мирови, який пропонують центральні держави, але готова взяти під розвагу такі мирові предложеня, які подиктує вона сама і її союзники. Росія була склонна до заключеня мира так довго, доки Анґлія і Франція не приобіцяли їй яко воєнну добичу місто Царгород. За Царгород Росія годить ся кинути у вир війни нові мілїони людий, годить ся обдовжити свою державу аж до крайности.

Петроґрадське Цензурове Бюро видало острий заказ публїкувати щонебудь про конституцію в польській державі. Сей заказ відносить ся і до польської і до російської преси. — (Болетін оф ді Нейшенелітіс оф Рошія).

ДАЛЬША ВІЙНА, НОВІ МІЛЇОНИ УБИТИХ І КАЛІК...

Цілий сьвіт ожидав з великою нетерпеливостию відповіди Анґлії на мирову ноту Німеччини і її союзників. Промова президента анґлійського кабінету, Ллойда Джорджа, в палаті послів і промова лорда Карсона в палаті лордів вказують на те, що відповідь Анґлії і її союзників на мирове предложенє Німеччини буде відмовна.

Анґлія здержувала ся зі зложенєм заяви так довго, доки не почула заяв своїх союзників, а передівсїм Росії і Франції. Італїя, Румунія, Бельґія, Сербія і Чорногора входили тут меньше в рахубу.

Найбільше рішучу заяву зложила Росія. Російська дума і державна рада приняли одноголосно однозвучні резолюції, в яких візвано російське правительство, щоби воно зовсїм не брало під розвагу мирового предложеня Німеччини. Що становище Росії є в тій справі може найбільше рішуче, се дасть ся оправдати хочби тим, що Росія після предложеня Німеччини мала би потерпіти найбільші територияльні втрати. А тимчасом, як вказує недавна промова президента кабінету, Трепова, Росія не то, що не думає нічого тратити, але противно: має все ще надію на позисканє Царгороду, який їй обіцяли її союзники ще на початку великої війни.

Таксамо і Франція заняла досить рішуче становище супроти мирового предложеня. Франція все ще надїєть ся побіди і позисканя Альзації і Льотаринґії. Останний успіх під Верденом скріпив ще сильнїйше непримириме становище Французів супроти Німеччини.

Найменьше рішуче становище займила Італїя. В Італії є замітна в останних часах щораз сильнїйша опозиція проти правительства і його заграничної політики. Щораз частїйше підносять ся закиди, що Італїя, заховуючи невтральність, могла більше осягнути ніж через війну.

Зовсїм природно, що Анґлія мусїла заняти таке становище, яке заняли її головні союзники: Росія і Франція. Анґлія не могла пійти в розріз зі своїми союзниками, бо се могло спричинити розбитє союза алїянтів і евентуально заключенє окремого мира між центральними державами а одним з головних союзників Анґлії.

З великою резервою супроти німецького предложеня віднесли ся держави невтральні і римський престол. Вони уважали за відповідне заняти в сїй справі цїлком безстороннє становище.

В найблизших днях треба надїяти ся, що алїянти вручать своїм противникам збірну ноту, яко відповідь на ноту Німеччини і її союзників. Нині годі вже сумнївати ся, що ся відповідь буде відмовна.

Відмовна відповідь алїянтів означає в першій мірі дальше продовженє війни. Однак рівночасно відмовна відповідь означає також, що дальша війна буде ще страшнїйша, ще більше крована ніж дотепер. Відкиненє мирового предложеня означає, що нема спромоги заключити мир дорогою диплїоматії, але справа мира мусить бути порішена на поли битви.

Треба надїяти ся, що обі сторони доложать всїх заходів, аби поставити як найбільшу силу війска і завдати противній стороні як найсильнїйший, можливо рішаючий удар. Треба отже надїяти ся, що битви в найблизшій будучности будуть найстрашнїйші і спричинять нові мілїони жертв в людях і нові мілїярди в довгах.

* * *

На котрім боєвім фронтї западе остаточне рішенє війни? Отсе питанє стає тепер на дневнім порядку і є предметом ріжних міркувань як воєнних знавців так і політиків.

Нині майже з певностию можна сказати, що німецькі союзники будуть старати ся привести рішенє війни на східнім терені, на терені війни з Росією. На се вказують заяви ріжних воєнних знавців, а передівсїм заява самого Гінденбурґа. На се вказують також воєнні операції німецьких союзних війск в Румунії і приготовленя в справі наступу на Одесу. Тому з весною можна надїяти ся на сходї великої рішаючої битви. Тереном війни були би в першій мірі землї українські, а іменно: східна Галичина, Буковина, Волинь, Поділє і Бесарабія.

З другої знова сторони Франція й Анґлія будуть робити заходи привести рішенє на заході, у Франції і Бельґії. Задачею анґлійсько-французької армії буде в першій мірі змусити німецькі війска до опорожненя північної Франції і Бельґії, а відтак наступ на саму Німеччину.

Чи одна із сторін зможе віднести рішаючу побіду, се належить до загадок, яких нині не дасть ся відгадати. Обі сторони уважають себе за сильні, обі сторони мають ще надію на побіду. Не є однак виключене, що слїдуючий рік принесе таку можливість, що жадна з обох сторін не віднесе рішаючої побіди і обі сторони опинять ся в такімсамім положеню, як нині. Можливо, що доперва тоді воюючі держави прийдуть до остаточного переконаня, що оружем годі привернути мир.

* * *

Для української справи відкиненє мирового предложеня алїянтами має також дуже велике значінє. Чи наслїдки відкиненя мирового предложеня, а вслїд за тим дальшого веденя війни, принесуть для української справи користь чи втрату, се також годі нині предвидіти. Певним лише є, що дальша війна принесе нові знищеня, нову руїну на українських землях; однак знова з другої сторони на случай побіди центральних держав українська справа мусїла би зовсїм автоматично станути на дневнім порядку політики центральних держав. Занятє дальших українських земель мусїло би усунути зовсїм на бік всї теперішні для української справи небезпечні проєкти, як наданє Галичині автономії або евентуальне влученє українських земель до Польського Королївства.

Тяжко приходило ся нашому народови зносити на рідній земли польську неволю під австрійським покровом. Хоч вправдї австрійська конституція признає рівність усіх народів і усім народам дає можність розвивати ся національно, то таки наш нарід в порівнаню з другими австрійськими народами найменьше має можність використовувати ту куцу австрійську конституцію, а то завдяки сьому, що в склад одного краю, одної провінції, входять два народи не з однаковими привілеями.

Хоч наш нарід стояв поміж иншими австрійськими народами найнизше культурно і в найбільшій нуждї, то за ту крихітку свободи і за се, що Австрія бодай признавала наш нарід і нашу мову, наш нарід дорого заплатив ту австрійську „справедливість" і стократно за неї відплатив ся. Найкрасший цьвіт нашого народу, на якім мала опирати ся наша будучність, велика часть самих учеників ґімназій і инших висших шкіл вступає в ряди січового війска, щоби не оказати ся рабами та щоби обороняти рідний край перед можливим нападом віковічного ворога нашого народу. Отже наш нарід трохи зависоко цінить австрійську ласку, яка спадає на нього.

І нині по звиш двох лїтах страшної боротьби на нашій рідній земли, по втраті найкрасших синів нашого народу, за се, що наш нарід гине тисячами від війни і через війну, за се, що наш бідний мужик на двох-трох морґах поля виховав кількох синів, які тепер пійшли бити ся за Австрію, за той тягар нашого народу, яким буде величезне число немічних калїк і виголоджених сиріт, за се, що з красного краю зробили одну велику руїну — за все те ми діждали ся великої „заплати", за все те ми маємо нині нагоду почути, що сей край нуждарів готов опинити ся в цїлости під польським обухом, бо так хочуть Поляки. Австрія, видячи, що з того краю нуждарів ніякої сили, ніякого поперття їй не сподївати ся, може дійсно се зробити, бо за сей край нуждарів Поляки можуть сипнути їй кількасот тисяч мущин, спосібних до військової служби, яких російські війска, уступаючи, не вспіли з собою забрати. Хоч би навіть остало ся на довше теперішне розпоряджєнє, а іменно, що Галичина не входить в склад польського королївства, але дістає якусь окрему самоуправу, то се вже щось підозрілого, бо дати краєви самоуправу без ніякого застереженя було би можливо справедливе тільки тоді, як би в данім краю мешкав тільки один нарід.

Ми, американські Українцї, анї хвилини часу не повинні тратити, бо тяжке проклятє спаде на нас, коли ми промарнуємо сей критичний для нашого народу час. Ми можемо много поратувати наш рідний край і недопустити до сего, щоби його віддали на поталу такому народови, якого пановане над нашим народом кровавими буквами в історії записане. Тут не поможуть самі лише статї в українських часописях проти такого поступованя воюючих держав, бо тих статий не буде читати анї австрійський анї німецький цїсар, анї президент Вілсон, анї жаден чужинець. Се вимагає працї, згоди і одноцїльности в роботі. Нам треба висилати меморіяли і протести до правительств невтральних держав, а передівсїм до правительства Злучених Держав, аби воно в імени справедливости обстало за нашим народом в сїй справі. Нам треба пригадати всїм, що воюючі держави на початку війни заявляли, як одна так друга сторона, що вони бють ся за свободу малих і поневолених націй, отже длячого не додержують сеї заяви?...

Нам робітникам не треба заявляти, що ми зі свого становища не повинні протестувати проти прилученя східної Галичини до Польщі та що нашим обовязком є запротестувати проти утвореня польського королївства взагалї. Що-ж ми таким протестом можемо вдїяти? Що властиво ми можемо мати проти отвореня польського королївства, коли воно буде обіймати лиш польські корінні землї? Уважаймо, що конець війни вже недалекий, стараймо ся отже, щоби ми хоч з тим одним ділом показали ся перед нашими братями в ріднім краю по війнї, а іменно, щоби ми недопустили до прилученя східної Галичини до будучої Польщі.

Не витрачуймо на марне дорогого часу!

Ми, американські Українцї, замісць присьвячувати весь час на працю для визволеня України, то ми вічно робимо якісь упорядкованя межи собою і ніколи того порядку не осягнемо. Вічна незгода, заїлість, гордість і зависть панує поміж нами і ми вічно ті пороки поборюємо і ніколи не годні до ладу дійти. Партій і компаній много поміж нами, але бо і много боротьби поміж тими партіями, а як часом котрась компанія окажеть ся побідником, то за короткий час таки між тими побідниками повстає незгода (мабуть не годні подїлити ся тими здобутками, взятими противній сторонї) і так без кінця і міри, а народну справу відкладаєть ся на колись пізнїйше.

Не витрачуймо, Братя, того дорогого часу на боротьбу робітників з капіталїзмом, бо користи з сеї боротьби, хоч би ми й остали ся побідниками, не дадуть помочи нашій Неньцї-Україні, тільки хиба нам самим тут на американській земли. Памятаймо, що доля цїлої України взагалї повинна нас більше обходити ніж доля нас самих. Ми робітники як не поборемо капіталїзму сего року, то поборемо на другий рік; як не поборемо за сего президента, то поборемо за другого; але там в Европі нині є переломова хвиля і друга така хто знає чи прийде й за сотки лїт. Нинї хвиля критична для нашого народу; нинї хвиля, в якій куєть ся доля і недоля европейських народів; нинї хвиля, в якій зійдуть з карти Европи неодні держави, але й неодні нові повстануть; вкінци нинї хвиля, в якій наш нарід знаходить ся в найгіршім нещастю, в найстрашнїйшій нуждї, якої не можна надибати в історії, хоч наш нарід ніколи не зазнав добра.

Отже кождий розуміє, що ми в сю переломову хвилю не повинні сидїти з заложеними руками і тримати довше в голові ту фантазію, ті мрії, що буцїмто нам Австрія і Німеччина збудують Україну без стуку і гуку. Ми мусимо зрозуміти, що такі мрії убивають нам патріотичного духа і знеохочують нас до працї на народній ниві. Я не кажу, що ми мусимо вже ворожо відносити ся до Австрії. Се не конечне, тим більше, що від Австрії залежить у великій мірі доля нашого народу. Ми не мусимо вже відвертати ся від Австрії і тільки проклинати її, бо се нічого не поможе. Але ми маємо право домагати ся справедливости від Австрії, а маємо за що, бо чейже молодий цьвіт нашого народу кладе свої буйні голови на поли війни не за кого иншого, тільки за Австрію. Ми мусимо трохи лїпше зрозуміти значінє і наслїдки сеї війни для нашого народу і мусимо показати трохи більше своєї сили перед сьвітом.

Михайло Кузь.

(Конець буде).

Марко Скритий.

ЩО ЗА БРОДЯГА? — СЕ Я!

Буря шалена; вітер скажений
Мете снїгом,
А я проклятий, всїми забутий
Йду їх слїдом.

Поля покриті снїгом і ледом
Геть-геть навкруг,
Лиш місяць й зорі по небі ходять,
А я їх друг.

Що за бродяга прийшов до гаю
В ночі?
Й привів з собою смуток, трівогу,
Плачі?

Прийшов, бушує всюди, довкола
В гаю;
За чим шукає, за ким так плаче
З жалю?

Немов люнатик, став під тополю
І наріка...
...Колиб Ти знала, о люба нене,
Се я!...

А буря свище, дальше гуляє
В гаю;
Пращайте цьвіти пахучі, любі
В маю...

ЧИ ГІДНІ МИ ВОЛЇ І СВОБОДИ?

(Надіслана стаття).

Час від часу можна почути голоси і розмови про українську справу поміж нашими Українцями. Неодин висловлюєть ся, що кров пролята нашим народом в теперішній війнї повинна й мусить окупити нам красшу будучність. Мають люди рацію! Але пійдім дальше.

Вже третий рік, як пануючі царі і королї здобувають собі славу і красну будучність для себе і для своєї родини, здобувають собі силу, яка далаб їм певну запоруку до удержаня їх на їх високих і ясних тронах. Але тут застановім ся, хто то такий в дійсности воює, хто здобуває їм славу і піддержує їх трони? Чи не здобувають вони часом се чужим коштом? Вже третий рік, як високі ґенерали і полководцї стараують ся, щоби як найбільше число противників убити, не ними, але під їх командою, і щоби тимсамим здобути собі славу і піддержати своє становище подібно як їх зверхники. Вже третий рік, як богаті купцї і промисловцї, користаючи з війни, тягнуть величезні зиски за свої товари, необхідні для веденя війни.

Але також вже третий рік, як на нашій рідній землици провадять ся тяжкі і кроваві смертоносні битви. Та землиця, котра колись пишалась красною природою, вона нинї безпощадно гарматними кулями зорана, кінськими копитами здоптана, кровю облята і таки власних мешканців тої землицї костями засїяна. Вже трета зима і люті морози загостили до наших братів і застали їх, як і попередної зими, обдертих, голодних, немічних, перестращених і покірно-склонних на всякі невигоди. Вже трету зиму велика часть нашого народу, яка складаєть ся з безрадних і перестрашених жінок, з немічних калїк і виголоднїлих, обдертих сиріт, не має нинї даху над головою, не має де нічку переночувати і тільки в підземних печерах, наче колишні опришки, в студени і вохкости мусить коротати марно своє мученичє житє, не діждавшись тої волї і свободи, яку вона сподївала ся осягнути через війну (хоч війну нерадо привитала) не тільки для себе, але і для своїх братів в закордонній, російській Україні, котрі зносять тяжке національне переслїдуванє.

Серце краєть ся в кождого сьвідомійшого Українця, коли представить собі, що тяжка праця і вічне стремлїнє нашого безталанного народу, щоби виборити собі нам приналежну волю і свободу, щоби забезпечити красшу будучність для молодого поколїня, щоби порівнати ся в поступі з другими народами, що та вікова праця замісць приносити хосен, замісць підносити той нарід, то ще навпаки — убиває його і нищить все те, що остало ся з попередної проби.

І так приміром на початку війни наш нарід, хоч предчував, що війна несе за собою руїну, голод і нужду, то все таки надія на красшу будучність, яку мало осягнути ся через війну, взяла верх над пострахом перед війною.

Наш нарід переконав ся, що довголїтна боротьба з Поляками в Галичині не приносить бажаних успіхів, бо на кождім місци показуєть ся польська зверхність, піддержувана Австрією. Одинокою можливостию, щоби перемогти Поляків, було посуненє австро-угорської границї на схід, в тім місци, де вона припирає до російської України. Через те в склад австрійських народів було би війшло більше число Українців і разом, „старі" галицькі і „нові" російські Українцї, могли би були позбути ся раз на все польської опіки над своїм народом.

Гр. Семешко.

З СИБІРСЬКИХ СПОГАДІВ.

(Передрук заборонений).

63. Похорон Мацкара.

То було на початку червня 1915 року. Якраз тої весни томський повітовий справник Пелїошевський видав приказ, аби засланцїв безумовно не випускали нікуди з тих місць, котрі їм призначені на житє, навіть на почту і до лікаря.

Сей приказ викликав дуже велике обурене серед засланцїв; піднявся був рух протесту, але полїция поборола той рух зороженою силою...

Під таку пору в селї Парабельськім, що лежить 33 верстви від Нариму, захорував тяжко засланець Латиш, Мацкар, молодий хлопець на яких 20 до 22 літ віку.

Товариші хорого хотіли відвезти його в Нарим до шпиталю, але стражники не пустили, вказуючи на приказ справника.

Минуло два днї. Хорому Мацкарови стало богато гірше. Його товариші були тим дуже схвильовані і раз у вечер, коли в село Парабельське наспів пароход, крадькома внесли на пароход хорого, щоб везти його в Нарим. Довідали ся про се стражники, припинили пароход і силою винесли хорого на беріг.

А Мацкар був так хорий, що вже і ходити сам не міг.

Що було робити?

Самі стражники бачили, що становище хорого дуже тяжке, але маючи приказ справника, бояли ся дати йому дозвіл на поїздку до Нариму і порадили його товаришам звернутись до них з просьбою на папері, а вони ся просьбу перешлють зараз до пристава і будуть зі свого боку старатись о дозвіл хорому Мацкарови їхати до Нариму.

Се було одно, що оставало ся в волї засланцїв. Вони так і зробили. Пристав Вальтер позволив, але сей дозвіл наспів почтою в село Парабельське аж по 13 днях. До того часу становище хорого Мацкара стало таке тяжке, що вже і лїкар не міг його уратувати. На четвертий день після приїзду його до Нариму він умер у наримськім шпиталі.

Лїкар Кузьминський заявив товаришам небіщика, що як би хоробу захопити в початку, або хоч десять днів раньше, то хорого на дізентерію Мацкара можна було б уратувати.

Так ізза безглуздого приказу справника Пелїошевського, котрий не числить ся з ніякими законами, загинув молодий хлопець.

Латиш Мацкар був лютеранин, але позаяк в Наримі на той час не було ні одного лютеранського пастора, то він перед смертию просив товаришів, аби похоронили його після християнського обряду. Виконуючи волю небіщика, його товариші звернули ся до місцевого пароха о. Якова Сарічева, щоб відслужив по небіщику панахиду, але він відмовив ся.

Товариші поховали Мацкара самі.

Поважна процесія із 100 осіб пройшла мовчки по цілім місті Нариму, а сю процесію окружила була поліция і жандарми. Мовчки пройшла аж до самих гробів, що були 1½ верстви за містом. Але над могилою кількох товаришів виступили з промовами, в котрих схарактеризували безправне житє засланцїв, наслідком якого стратив житє молодий хлопець.

Після того всі присутні відспівали похоронний марш. Коли співали сей марш, всі познимали шапки; познимали шапки всї стражники і жандарми, навіть помічник пристава Іщутенко, що командував під той час поліцийним і жандарським відділом. Все обійшло ся тихо, мирно і по хороні всі спокійно розійшли ся до дому.

Але... так стало ся, як і взагалі буває в Росії при таких походах: Жандарми, що побожно знимали шапки над могилою небіщика, донесли своєму начальству в Томску, що дня 4. червня в Наримі відбув ся революційний похорон засланця Мацкара, що над його могилою були виголошені революційні промови і співали ся революційні пісні.

Жандармський полковник передав сей донос губернаторови, а губернатор поручив справникови перевести слідство і на всїх учасників похорону зробити протокол.

Поліция розпочала слідство, а разом з тим розпочали і жандарми своє слідство.

Всї допитувані засланцї заявили, що похорон відбув ся порядно, що ніяких революційних промов і пісень не було і в своїх власноручних сьвідоцтвах посьвідчились поліцією і жандармами, котрі були на похороні і не тільки не перешкаджали, але навіть самі побожно знимали шапки; а чи можнаж припустити, щоб російська поліция і російські жандарми побожно знимали шапки, коли відбувають ся революційні похорони, співають ся революційні пісні?

Сими посьвідками на поліцію і жандармів зіпсули губернаторови всї його заходи, щоб запакувати засланцїв до тюрми. І коли справник зробив протокол на 97 засланців і четирох наримських горожан, що також були на похороні, він уже не зробив так, як взагалі робив; не посадив їх своєю властию до тюрми, але післав протоколи і весь слідчий матеріял на розгляд жандармському полковникови. Той не хотів брати на себе відвічальности і зі свого боку переслав увесь сей матеріял прокураторови. Той довго розглядав сї матеріяли і нарешті велів передати діло до суду. Так і зробили. Але в суд потягли не всїх 97 людий, а лише 7, котрих уважали провідниками.

При кінци марта 1916 року відбув ся і суд. Сїмох судили, а всї остальні виступили сьвідками. Викликали за сьвідків і поліцію і жандармів. Судія розбирав діло уже аж 4 днї, і всїх оправдав, бо і справді формально справа стояла так, що засудити не можна було.

Се була одинока побіда засланців. Але се і випадок був одинокий, що засланцїв потягли в суд, бо звичайно при таких нагодах губернатор сам їх своєю властию садить у тюрму.

З ЖИТЯ РОСІЙСЬКИХ УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ.

Свого часу в російських часописях появила ся була новинка, що в Ню Йорку основано товариство російських Українців під назвою „Отечество". Той факт і ми були занотували, та однак по часі він оказав ся неправдивим. Таке товариство не істнує, бо його ніколи не основано.

Російські Українці гуртують ся в товаристві „Нова Україна", яке вже від чотирох літ істнує в Ню Йорку. Задачі сього товариства трудні, але ідейні. Іменно російські Українці, зорганізовані в товаристві „Нова Україна", поклали собі за цїль дати почин до великої і сильної орґанізації російських Українців-іміґрантів.

Задача тяжка і до неї треба приложити богато тяжких зусиль, богато праці і боротьби. До нині тисячі еміґрантів з російської України не мають тут, в Америці, ніодної часописи, ніодної орґанізації. Доси вони читають російські поступові часописи, а також і деякі [illegible] українські. До орґанізації вони не належать, хиба виїмково.

Сей сумний факт зрозуміли деякі сьвідоміщі одиниці і почали заходити ся коло основаня якогось тїла, яке заповнило би ті браки. І основано. Як сказано вже висше, російські Українці оснували товариство „Нова Україна".

Задачею сього товариства є просьвітна робота в напрямі національнім: зорганізувати розбиті маси російських Українців в Америці, оснувати одну сильну орґанізацію, видавати для її членів часопись в українській мові і тим сповнити свою важку роботу. Щоби зібрати потрібні фонди на видавництво часописи, товариство „Нова Україна" заснувало „Драматичний Кружок", котрий відграє представленя, з яких чистий дохід призначує ся на згадане видавництво.

У нутрі товариства праця йде. Члени „Драматичного Кружка" сходять ся два рази тижнево (у вівторок і пятницю) на спільні наради до галї під ч. 414 Іст 5-та улиця в Ню Йорку, де відбувають ся проби представлень. Кождої неділї в тійсамій галї відбувають ся спільні збори членів товариства „Нова Україна" і „Драматичного Кружка". На зборах обговорюють ся ріжні справи для добра загального і всеукраїнського. На послїдних зборах, в неділю 17. грудня 1916 р., ухвалено вибрати „Просьвітну Комісію", котра має заняти ся устроюванєм лекцій, відчитів, рефератів і дискусій на ріжні теми. „Просьвітна Комісія" має виготовити плян праці і в короткім часі розпочати серію лекцій.

Товариство „Нова Україна" робить заходи розвинути свою діяльність на ширші верстви російських Українців.

Ми віримо, що добра і непереможна воля членів товариства „Нова Україна" поконає всї ті трудности, які є перешкодою їх національно-культурного розвитку. Одинока праця, віра у свої незломні сили і тверда постанова видержати в розпочатій роботі, двигне нашу націю на висшу ступінь і забезпечить їй національне істнованє в будучині. До високих ідей треба ідейних і моральних людий; для спільної справи треба спільної праці. Треба, щоби і австрійські і російські Українці прямували до одної мети і в одним напрямі — національно-українськім. Праці мусимо жадати від всїх, без виїмків.

На европейськім континенті відграють ся події, які мають рішити і наше українське „бути чи не бути".

МЕРТВИЙ.

Похирів чоловік і умер...
А був він недавно здоровий,
Сподівав ся, боровсь, а тепер
Він лежить в домовині сосновій.
Не тремтять уже більш його жили,
Не кипить у грудях його кров, —
Бездиханному мертвому тілу
До життя не вернути ся знов.
Він на віки закрив свої очи,
Вже не бачить нїчого й не чує,
І нїчого тепер він не хоче,
Нї об чім уже більш не горює.
А бувало він мав почутя,
І думки в нього зріли якісь,
І він рвав ся що сил до життя...
Певно піт з нього й сльози лились.
А можливо, що й сам він лукаво
Перешкоджував другому жить
І гнав піт з чоловіка кривавий,
Аби золота більше зложить.
Хтоб не був він: Учений, писака,
Чи борець за народнеє діло,
Чи сам цар, ґенерал, чи вояка,
Лиш тепер він — недвижиме тїло,
І земля його зложить подяку:
Заховає глибоко кістки,
А нарешті все згине без знаку,
Як пройдуть скоротечні віки.
Добреж, коли він по смерти
Щось на користь нащадкам лишив:
Тому небоязно і вмерти,
Хто на сьвіті щось добре зробив.
Честь і в землї тому тліти,
Чиї поступки були не дикі,
Хто міг непідкупно любити
Народнії рухи великі.

Володимир Сиротенко.

Ню Йорк, 11. грудня 1916.

АНСОНІЯ, КОНН.

ЗАХОДОМ ТОВ. СПІВ.-ДРАМАТИЧНОГО КРУЖКА В ДЕРБИ, КОНН.

відограють члени того-ж товариства велике представленє

„ОЙ НЕ ХОДИ ГРИЦЮ, ТА НА ВЕЧЕРНИЦІ"

драма в пятьох діях зі співами і танцями в перерібці Александрова

В ПОНЕДІЛОК, ДНЯ 25. ГРУДНЯ 1916 Р.

на „Джерманія Гол" при Мейпл улиці, Ансонія, Конн.

ДІЄВІ ОСОБИ:

Охрим Шурай .... тов. П. Гищук
Вустя, його жінка .... тов. М. Горбаль
Маруся, їх дочка .... тов. А. Томцьо
Грицко Шандура, молодий чумак .... тов. М. Головчук
Дарина, його сестра .... тов. Е. Карляк
Хома, старий парубок, горбатий .... тов. В. Калина
Потап, парубок .... тов. М. Головчак
Галина Шеньова, богацька дївка .... тов. Т. Суптельна
Дмитро, підпарубочий .... тов. Т. Михальчук
Степаніда, хазяйка .... тов. А. Феленчак
Баба-ворожка .... тов. А. Патуляк
Перший парубок .... тов. Т. Пучпур
Другий парубок .... тов. І. Проць
Перша дївчина .... тов. А. Бортняк
Друга дївчина .... тов. М. Мацїйовська

Орхестра п. І. В. ЧЕРВІНКИ. Режісер тов. І. МАТОФІЙ.

Діріґент співу п. П. ТИМКЕВИЧ.

ПРЕДСТАВЛЕНЄ РОЗПІЧНЕТЬ СЯ ТОЧНО О 6-ІЙ ГОДИНІ ВЕЧЕРОМ.

Українська Громадо! Щоби задоволити прибувших гостий, наше тов. постаралось о відповідні сили аматорські. Щоби сю штуку віддати після думки автора, наше тов. не дивлячись на великі розходи, старасть ся віддати її так, щоб вона відповідала українському театрови. Тому, хто хоче побачити гарну штуку і почути мельодійні пісні получені зі знаменитою орхестрою, приходіть на се представленє. А тимсамим зробите патріотичне діло, бо часть зиску призначено для засланців на Сибіри. Прийдіть всї, в кого бє ся українське серце, побачити сю гарну штуку, а певно не пожалуєте.

О численну участь з місцевости і з околиць запрошує

153-54 УРЯД ТОВАРИСТВА.

АМЕРИКАНСЬКІ ВІСТИ.

До загальної відомости.

Дня 17. грудня с. р. на звичайних зборах товариства „Нова Україна" в Ню Йорку, обговорювано і ухвалено одну з найважнійших точок, а іменно одноголосно постановлено перевести в житє просьвітну акцію зорганізованих Українців з Росії. На разі вибрано „Просьвітну Комісію", якій дано вільну руку в роботі і зобовязано її виготовити еляборат, на основі якого мається ся перепровадити се найпотрібнійше діло в житє. Про всякий дальший рух в сім напрямі будеть ся подавати звіти до загальної відомости на сторінках сеї часописи. — За Просьвітну Комісію Товариства „Нова Україна": Никола Кисіль, предс.; Никола Дячишин, секр.; Михайло Байдюк і Микола Д. Величко, радні.

Нова снігова заметіль в дорозі.

Метеорольоґічне бюро надіслало до Ню Йорку телеграму, в якій оповіщує про нову снігову заметіль, яка сунеть ся з полудня. Департамент чищеня улиць взяв ся енерґічно до праці, аби чимскорше вивезти з Ню Йорку той сніг, який упав минувшої пятниці. Першого дня сніг дав занятє 9 тисячам робітників. Сніговиця, яка шаліла в Ню Йорку, перейшла понад стейт Джорджію і сягнула аж до атлантійських берегів Америки.

Одіж подорожіє.

Всьо дорожіє, подорожіє і одіж. Дж. Ф. Доґлес, великий торговець шерстию, заявив, що вже в короткім часі ціна на одіж подвоїть ся. Убранє, яке доси коштувало 25 долярів, буде коштувати 50 долярів. В Америці є мало шерсти. До війни спроваджувано її з Австралії і Нової Зеляндії, а протягом війни Анґлія всю шерсть забирає для себе і своїх союзників. Заходить навіть обава, що треба буде замкнути кілька сукняних фабрик в Новій Анґлії (стейти Масачусетс, Мейн, Ню Гемпшір, Вермонт, Род Айленд і Конектікут). Заяву Доґлеса треба приняти яко правдоподібну і хто може, то нехай вже тепер купує убранє, щоби відтак не платити подвійно.

Напиткові карти в Ню Джерзи.

Рух, аби в стейті Ню Джерзи завести прогібіцію, зріс до такої сили, що вже небавом треба сподівати ся, що в стейті впровадить ся в житє спеціяльні напиткові карти. Судія Вілїям Сайферт радить, аби закон дозволяв зужити одній родині 2 бочілки пива місячно. Властитель сальону повинен мати книгу, в якій буде змушений записати імя кождого купуючого пиво. Він буде мусів також уважати, аби для одної родини не дати більше пива, як буде признано законом. Колиж сальоніст переступить закон, тоді буде караний.

Прогібіція в Злучених Державах.

В державнім сенаті у Вашінґтоні розбираєть ся справа заборони уживаня алькогольних напитків в Дістрікт оф Коломбія. Загально сподівають ся, що сенат візьме під розвагу заборону уживаня алькоголю в цілих Злучених Державах.

Робітники проти прогібіції.

Підчас бурливих зборів нюйорських членів юнії „Сентрал Федерейтед" ухвалено резолюцію, яка взиває всіх сенаторів і конґресменів Злучених Державах, аби вони голосували проти загальної прогібіції в державі. Кождий відділ „Центральної Федерації" внесе таку просьбу до конґресу у Вашінґтоні. Робітники основують свій протест на словах броварників, які заявили, що через загальну заборону продукованя алькоголю 2,000.000 робітників опинить ся без праці.

Кари за куренє у фабриках.

Протягом одного року судія Апелтон в Ню Йорку покарав 145 осіб, яких оскаржено о куренє по фабриках. Кождий оскаржений робітник платив по 20 долярів кари, а кождий урядник по 50 долярів кари. Ціла сума, яку стягнено з покараних, виносить 3.000 долярів.

З людоїдів можна виробити добру шкіру на обуву.

Департамент риболовлї у Вашінґтоні доносить, що із шкіри людоїдів можна виробляти добру шкіру на обуву: В тій цїли згаданий департамент робив вже проби і досьвід виказав, що виправлена шкіра з людоїда є сильною, тривалою і має красний полиск.

Мова малп на рекордах.

Професор Р. Ґарнер з Вашінґтону, Д. К., заявив, що він винайшов спосіб, яким можна мову малп перебрати на ґрамофонові рекорди. Товариство „Смітсонієн" у Вашінґтоні висилає його до західної Африки, де він має перевести кілька проб.

Вже за старий женити ся.

Дж. Маннінґ, 83-лїтний старець, міліонер в Ню Йорку, задумав був оженити ся зі своєю секретаркою, 28-лїтною Г. О'Браєн. Назначив вже був день, в якім мала відбути ся весїльна церемонія, але послїднього вечера перед реченцем відказав ся від подружа. Його дочка заявила, що батько вже за старий, аби женити ся. За се, що він заявив для Г. О'Браєн свою готовість оженити ся з нею, але слова не додержав, він виплатить їй 500.000 долярів.

Сто поцілунків денно ще не богато.

„Сто поцілунків що дня то ще не богато для мене", — сказала панна Ф. Ґордон із Сієтл, Ваш. „Вісконзін Стейт Джорнал" пише, що панна Ґордон дістає більше поцілунків денно ніж котранебудь инша женщина в стейті. Вона відграє щоденно три рази представленє, а підчас кождого представленя цілуєть ся 40 разів. Коли її спитали, чи кожда женщина повинна цілувати ся, то вона відповіла: „Я думаю, що так". Колиж її спитали, де якраз повинно ся цілувати, вона відповіла: „Просто в губи. Товариські поцїлуї повинно ся складати на чоло або на лице, але правдиві любовні поцілунки повинні бути зложені просто на губи. Чоловік повинен цілувати свою жінку, коли йде до роботи і як поверне з роботи. Але щоби чоловік не відчував огиди, то жінка повинна все утримувати кругом себе і в мешканю порядок". „Кілько разів чоловік повинен цілувати свою жінку?" — хтось поспитав панну Ґордон. Вона відповіла: „Я не знаю. Се залежить від них. Але від себе я сказала би, що 100 поцілунків денно то ще не забогато. Від чоловіка, котрого я люблю, то для мене ще замало".

СТАРОКРАЄВІ ВІСТИ.

Конфіската маєтків.

„Ґазета Львовска" оголошує, що за злочин проти военної сили держави на основі вироку краєвого суду у Львові сконфісковано движимий і недвижимий маєток Миколи Цимбалїстого з Бовшова (рогатинського повіту), Миколи Потоцького зі Шехинь (перемишлянського повіту), Йосифа Андрушкова з Рогачина (бережанського повіту) і Теодора Галїпа з Орошенів (на Буковині).

Перемишль.

Перемиський повіт числив перед війною 123 сіл. Населенє виносило 158.907 осіб. Самий Перемишль числив 54.562 мешканців (в тім числї 8-тисячний ґарнізон). Війна знищила 44 сіл, а більше ніж 30 є на половину знищені. Зі 100 двірських фільварків остало лише 10.

Перед війною було в повіті 40.000 штук рогатої худоби, 16.000 штук коний і понад 20.000 штук безрог. По уступленю російських війск із сього живого інвентара остало ся лише незамітне число.

Під теперішну хвилю живий інвентар в перемиськім повіті представляєть ся так: 25.000 штук рогатої худоби, 5.000 штук безрог і 8.000 штук коний.

На 100.000 морґів рілї у 125 громадах управлювано в сім році (1916-тім) 55.170 морґів, а 44.830 морґів стояли облогом. З числа управлюваної рілї 45.470 морґів належить до середної кляси населеня, а лише 9.700 морґів належить до великих обшарників. Отжеж поля двірські стояли облогом.

На загальне число 33.000 рогатої худоби і коний середна кляса має 31.876 штук, а лише 1.024 штук належить до дворів.

Коли в маю 1915 року боєву лінію посунено за Львів, тоді військові власти взяли ся до ратункової акції. Перш усього відбудовано частину домів і побудовано богато бараків, так що більша частина обездолених мешканців мала бодай дах над головою.

В місті крім двох народних шкіл всі функціонують; в повіті функціонує 101 шкіл, а 39 остають бездільні. До війни пійшло 62 учителів, з котрих 15 є в неволи, 24 реклямовані, а 2 признані комісією за нездібних до військової служби.

НОВИНКИ.

Веніцельоса мають арештувати.

Найвисший суд в Атенах видав дозвіл арештувати Елевтеріоса Веніцельоса, бувшого грецького премієра. Його провина належить до злочинів першої кляси. Оскарженє обнимає в собі зраду держави і цілого грецького народу.

За нарушенє порядку кара смерти.

Военний ґубернатор Бесарабії видав розпорядженє, що кожду особу, яка нарушить порядок в бараках, військові власти покарають без суду карою смерти. Таким розпорядженєм ґубернатор Бесарабії думає пригнїтити невдоволенє чи то цивільних чи військових осіб, які під сю пору перебувають у бараках.

Добич центральних держав в Румунії.

Адольф Батоцкі, президент комісії для урегульованя поживи в Німеччині, удав ся до Будапешту, щоби обговорити там справу поживи на Угорщині. Він заявив, що австрійсько-німецькі війска здобули в Румунії 60,000.000 бушлів збіжа і кукурузи.

Анґлійські дами без шпильок.

Парляментський кореспондент лондонської „Дейли Нюс" заявив, що заборона анґлійського правительства, аби металь зужити лише для военних цїлий, відносить ся також і до шпильок. Через сю заборону анґлійські дами будуть позбавлені шпильок до волося.

Племя Караїмів і Татарів постійно вимирає.

Часопись „Утро России" доносить про конскрипцію, яка недавно відбула ся в деяких сторонах Росії. Після конскрипції виходить, що племя Караїмів постійно вимирає. В найбільшім центрі розгалуженя Караїмів, у Теодозії, начислено всього 16 новонароджених дїтий протягом одного року. В других центрах процент новонароджених ще меньший.

Вимирають також і Татари. За причину вимираня Татар уважають розповсюднені між ними всякі зарazливі недуги, а найбільше сухоти і віспа. Татари не вдають ся до лікарів, бо їм не вірять. Вони удають ся до бабізнахорок і через се смертність між ними є дуже велика.

Система караня учеників перед 100 роками.

Колись приходило ся тяжше бути учеником ніж нині. Підчас шкільних годин в клясі панував лише бук, який немилосерно карав кождоо гученика. Один учитель у маленькім місточку в Німеччині обчислив був у своїм часї, як і кілько разів покарав він учеників протягом 40 років. Обчисленє виказує, що від 1780 до 1820 року він дав ученикам 1,115.880 „дуль", 176.716 ударів тростинкою по руці, 20.989 пляцків, 10.235 ляпанців, 790 поличників, 1.572 тростинок по плечах, 12.401 різок і 22.763 острих упімнень. Сі „острі" упімненя були ударі біблією або катехизмом. 877 разів хлопці мусіли клячати на горосї, а 672 рази на острім триграннім полїні. Їхати на ослі велів він 5.001 ученикам.

П О Д Я К А.

Коли мене, бідну вдову з двома малими дїтьми, властитель дому з причини незапла́ченя ренту мав викинути вже на улицю, то за ініціятивою п. Павла Ружака зложили жертви: Впр. о. М. Підгорецький $5.00, пп. О. Савицький, Н. Ганс і П. Р. по одному долярови, і заплатили за мене рент. Сим отже складаю тим Добродіям щиру і сердечну подяку за їх жертву. Нехай Господь винагородить їм за се стократно. — **Анна Борсук,** 135 Іст 3-та ул., Ню Йорк.

РУХ В ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Народна Поміч", від. 14, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінґ відбудеть ся в суботу, дня 23 грудня, о годині 8. вечером в гали під ч. 414 Іст 5. ул. Кождий член обовязаний явити ся, бо буде вибір нового уряду. Коли член не явить ся, заплатить 50 цнт. кари, а урядник $1.00. Обовязком кождого члена постарати ся бодай о одного нового члена. — Н. Дзюма, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Бр. св. Петра і Павла, від. 102, буде мати мітінґ в неділю, дня 24. грудня, зараз по Службі Божій. Урядники здадуть звіт за рік 1916, а опісля наступить вибір нового уряду. По виборах будеть ся приймати нових членів за половину вступного до Братства і до У. Н. Союза. — Й. Сенчина, предс.: Ю. Єнжевич, кас.: К. Стадник, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 35, подає до відома всім своїм членам, що річний мітінґ відбудеть ся в суботу, 23. грудня с. р., в гали Кавнацького, ріг Ортодокс і Мільнор ул., о годині 7-мій вечер. На сей мітінґ всі члени повинні явити ся, бо буде вибір нового уряду і богато инших справ є до полагодженя. — Уряд.

ЖЕНЩИНА Й АЛЬКОГОЛЬ.

Застрашаючу статистику представляє німецький професор Пельман, котрий посьвятив ся дослідам, які шкоди виряджує алькоголь для людського роду під зглядом духовим і фізичним.

Між многими його працями, в котрих він помістив богато фактів, знаходить ся також статистика родини, в котрій матїр була налоговою пиячкою.

Ся матїр уродила ся 1740 р., а померла по 60 році житя.

Доси провірено точно ціле її потомство, яке числить 709 душ. Сім членів тої родини були розбійниками, 144 заводовими жебраками, 61 пережили своє житє в домах опіки над обездоленими, а 181 дівчат пійшли дорогою неморальности.

Та нещасна родина коштувала державу около 4,000.000 марок.

А моральна огида? Зараза? А що діяло ся „в чотирох стінах", і що дальше пійшло в суспільність — сього ніхто не провірив.

Наведений примір, то один з численних образків тої правди, що пиянство родичів відбиваєть ся гірко на дальших поколїнях, що передівсїм діти вже з уродженя стають ся налоговими пияками, дістають нервові напади і тратять память.

Статистика виказує, що коли родичі віддають ся налоговому уживаню алькоголю, то вже третє поколїнє є мелянхолїйне і склонне до самовбийства, а четверте поколїнє — се ідіоти і люди, які нездібні дати житє дальшим поколїням. Від четвертого поколїня пияцькі роди вимирають; але заки такий рід вигине, то скільки він за житя накоїть нещастя і бруду?

І власне під тим зглядом матїр грає найважнїйшу ролю. Досьвід доказав, що коли батько через ціле своє житє не буде уживати алькоголю, а зате матїр буде налоговою пиячкою, то їх діти вже з природи будуть пияками.

Сильнїйший природно організм мущини скорше опираєть ся убийчим впливам алькоголю.

Супроти таких страшних фактів, для добра власної родини і для добра суспільности женщина повинна стати до рішучої боротьби проти найстрашнїйшого ворога людства — проти алькоголю.

ЖИТЄВІ РОЗКОШІ.

Розкоші житя є страчені, коли невральґія або ревматизм зачнуть мучити своїми нестерпними болями. Що на се є спасенна рада, наводимо слїдуючу депешу: „Трінера Лінімент сейчас Вам поможе. Є також дуже помічним в случаях звихненя, напруженя, спухненя і т. д. Ціна 25 і 50 цнт. в аптиках; з пересилкою 35 і 60 цнт. Не споминаючи вже о перестуді і каплях, брак сего ліку давав ся відчувати моїй родині". Трінера „Sedatore Cough" є випробуваним ліком на перестуду, кашель, біль горла і дихавицю. Ціна тасама.

JOS. TRINER,
1333—39 S. Ashland Ave.,
Chicago, Ill. (Adv.)

ЧИТАЙТЕ „СВОБОДУ" І ПРИЄДНУЙТЕ ЇЙ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ!

ПІТСБУРҐ, ПА.

ЗАХОДОМ СПІВ. ТОВ. „ПІТСБУРСЬКОГО БОЯНА"
відограєть ся представленє двох штук
ДВА ДОМИКИ І ОДНА ФІРТКА
Лотоцького
— і —
ҐОСТИНА СЬВЯТОГО ОТЦЯ НИКОЛАЯ
Калитовського
В НЕДІЛЮ, ДНЯ 24. ГРУДНЯ 1916 Р.
в парохіяльній гали при 7-ій улици,
С. С. Пітсбурґ, Па.

О С О Б И:

Шершоник, кравець ....тов. Іван Яць
Катерина, його жінка ....тов. Параска Яць
Тереня, їх дочка ....тов. Анна Добровольська
Веретїлка, столяр ....тов. Іван Саврій
Ганна, його жінка ....тов. Розалїя Патерен
Антін, їх син ....тов. Михаїл Будяк
Фірцик, челядник у Шершоника ....тов. Теодор Чемерис
Жмурик, челядник у Веретїлки ....тов. Гр. Ковальський

Режісер: тов. ІВАН ЯЦЬ.
ПОЧАТОК О ГОДИНІ 8-ІЙ ВЕЧЕР.
ВСТУП ВІД ОСОБИ 50, 35 і 25 ЦНТ.

На сї два гарні представленя просить ся всїх прибути як найчисленнїйше. Єсли хто хоче передати дарунок своїм знакомим, то нехай принесе зі собою а св. О. Николай доручить.

152і153 КОМІТЕТ ТОВ. „БОЯНА".

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

За оголошеня поміщені в сїй рубрицї платить ся по 1½ цента за кожде слово за одноразово поміщенє, а за дальші поміщеня по 1 цнт. за слово за кождочасне поміщенє. — Оголошень женитьби не приймаєсь.

В сїй рубрицї поміщуйте слїдуючі оголошеня: Коли хочете віднайти своїх свояків, краянів або товаришів. —Коли шукаєте занятя.—Коли бажаєте, щоб хтось доніс Вам, де іде добре робота.—Коли потребуєте аґентів до поширеня Вашого бизнесу.—Коли потребуєте робітників до працї в бучернї, ґросернї, готели або на фарму.—Коли шукаєте спільників до бизнесу.—Коли шукаєте дяко-учителїв і учителїв музики.—Коли маєте хату або фарму на продаж.—Коли маєте хату або фарму до винайму.—Коли маєте на продаж якісь річи.—Коли пошукуєте людий на мешканє з харчом.—Коли продаєте свій бизнес або хочете купити чи обмінитись з ким.—Коли хочете подати свою адресу або бизнес до публичного відома.

Пошукую своїх братів **АНДРЕЯ і ВОЛОДИСЛАВА РУДНІЦЬКИХ** з Ступницї, пов. Самбір. Мають перебувати в Пенсильвенії. Пошукую також шваґрів **ФРЕНКА ГАРБАЦІКА** з Копця, пов. Дрогобич і **ПЕТРА ЧАЙКОВСЬКОГО** з Сїльця, пов. Самбір, які перебувають в Вест Вірджінії. Голоситись на адресу: Jos. Rudnitsky, 45 Bedford St., Newark, N. J. 52-54

Пошукую своєї жени **МАРІЇ ГНАТУШКО** з Доброї шляхоцької, повіт Сянік, Галичина, котру упровадив **МИХАЙЛО ДУХНЯК** з Брижави, повіт Добромиль. Забрали двоє дітий: 6-лїтного хлопця Митра і 10-місячне дівча Касю і утїкли; 4-ро лїтне дівча Ганю лишили менї. Михайло Духняк має в краю жінку і двоє дїтий, а тут мабуть пише ся на моє імя, бо забрав метрики моїх дїтий. Хто би знав про мою жінку, або вона сама, най мене повідомить, а я пішлю її гроший на тикет, нехай повертає до мене і до своєї дитини, яка за нею тужить. А тому хто менї донесе про мою жінку, дам нагороду. Моя адреса: Stephen Hnatushko, 900 Mt. Vernon Ave. Scranton Pa. 151-05

Пошукую свого брата **ІВАНА ПІГУЛЯКА** (Пилипів) з Кіцманя, Буковина. Перед чотирома роками перебував в Інтернейшенел Фолс, а тепер має бути в Міннеаполіс, Мінн. Голосити ся на адресу сестри: Sabina Biuryk, 113 Erie St., Windsor, Ont., Canada. 52-54

Пошукую своїх краянів з Чагрова, пов. Рогатин. Перебувають переважно в Шікаґо, Ілл. Прошу ласкаво написати до мене, чи отримав хто лист сего року з краю. Teodor Kurman, Box 1564, Ludlow, Mass. 52-54

Пошукую мого брата **МАТВІЯ ВОЛОХ**, з села Дубківцї, пов. Скалат. Давнїйше перебував у Вайтінсвіл, Масс., і виїхав до Шікаґо, Ілл. Хто би о нїм знав, або він сам прошу зголосити ся на адресу: Семко Волох, 109 Cato St., Woonsocket, R. I. 53

Пошукуєть ся **УЧИТЕЛЯ** для науки музики на дутих інструментах і співу і до веденя курсу анальфабетів. Просить ся голосити на адресу: M. Hunka, Box 156, Monessen, Pa. 53

Пошукую **ОЛЕКСУ ПАЛІЯ** з Остапковець, пов. Коломия. Голоситись листовно до „Svoboda", 83 Grand St., Jersey City, N. J. 53-55

Пошукую свого шваґра **КЛИМА ТАНАСЬКОГО** з Староміщини, пов. Скалат. Має перебувати десь коло Вілмінґтон, Дел. або Нортгемптон, Н. Й. Хто би о нїм знав, або він сам, прошу ласкаво донести до: Sophia Rudyk, c/o Monahan Hotel, Greensburg, Pa. 52-54

Пошукую своїх братів **ОНУФРЕЯ і ІВАНА ТИСОВСЬКОГО** з Розгурча, пов. Стрий, які перебували в Канадї, а тепер мають бути в стейтї Мішиґен. Голоситись на мою адресу: Michael Melnyk, 401 Depester St., Rome, N. Y. 51-53

ПРОДАМ 52-АКРОВУ ФАРМУ, 100 штук дерева овочевих, нові будинки, хата на 7 кімнат, студня, 2 конї, 2 корові, 100 курий, сїно, овес, кукуруза. Земля чорна, добра під управу цибулї, салєри і инші продукта. За цїною голоситись до властителя: John Smith, Box 101, Whippany, N. J. 46-13

ФОНОҐРАФ з многими гарними рекордами, який коштував $40.00 продасть сейчас за $15.00. Все в найліпшім станї. Адреса: **334 E. 5th St., New York, N. Y.** 28-55

ЛЮДИ — приходїть по роботу в фабриках, фармах, ресторанах, готелях, зелїзницях, цегольнях, дорогах, стайнях і т. и. Приведїть своїх приятелїв. — COMMERCIAL AGENCY, 38 Montgomery St., JERSEY CITY, N. J

ДИППЛЬОМОВАНА УЧИТЕЛЬКА З КРАЮ

і слухачка нюйорського унїверситету учить анґлїйського язика та приготовляє до іспитів до одержаня американських горожанських паперів. Підготовляє також до шкіл промислових: технїчних, механїчних і торговельних. Інформації устні або писемні уділює: 07—
M. SCHWARTZ, 168 E. 89th St., New York, N. Y., Tel. Lenox 6096

Др. ІВАН СМІТ
ЛІКАР УКРАЇНЕЦЬ. СПЕЦІЯЛЇСТ ОПЕРАТОР.

ДОКОНУЄ НАЙТЯЖШІ ОПЕРАЦІЇ МУЩИН, ЖЕНЩИН І ДІТИЙ, СПЕЦІЯЛЬНО ПРОПУКЛИНУ (Т. Є. КИЛУ), ЛІЧИТЬ З ПЕВНИМ УСПІХОМ РЕВМАТИЗМ, НЕДУГИ ЖОЛУДКОВІ, СЛІПУ КИШКУ, ГЕМОРОЇДИ, ГРУБІ ЖИЛИ, НІС, ГОРЛО, УШИ І ВСІ СЕКРЕТНІ НЕДУГИ МУЩИН І ЖЕНЩИН. ЄСЛИ ХТО НЕ МОЖЕ ПРИЙТИ ДО МЕНЕ, ТО НАПИШІТЬ ЛИСТ І ОПИШІТЬ ВСЮ ВАШУ НЕДУГУ. ЗАЛУЧІТЬ МАРКУ НА ВІДПОВІДЬ.

DR. JOHN SMITH, JR.,
327 E. 17 Street, New York, N. Y.
Години урядові: 12—2 попол. і від 6—8 вечер, а в недїлї і сьвята від 10-ої рано до 2-ої пополудни.
Телефон: Stuyvesant 4493 86—

ДАРОМ ДЛЯ КАВАЛЄРІВ

ВИСИЛАЄМО ФОТОҐРАФІЇ ГАРНИХ ДІВЧАТ. — Адресуйте: 135-157
THE AMOR NOVELTIES CO.,
642 East 14th Street, New York, N. Y.

ДАРОМ ВИШЛЕМО КОЖДОМУ ВОЄННУ МАПУ ГАЛИЧИНИ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ ХТО ПОДАСТЬ НАМ 5 ДОБРИХ АДРЕСІВ СВОЇХ ЗНАКОМИХ. НА ПЕРЕСИЛКУ ЗАЛУЧІТЬ 5 Ц. В СТЕМПСАХ.—ПИШІТЬ ЩЕ НИНІ ДО: 31—
UKRAINSKA KNYHARNIA
34 East 7th Street, New York, N. Y.

Р У С Ь К И Й Б А З А Р

МАЄ НА СКЛАДІ ВЕЛИКИ ВИБІР **ВЗОРІВ ДО ВИШИВАНЯ**

Книжка № 2-гий 75 цнт.; № 3-ий 40 цнт.; № 4-ий 75 цнт.; № 5-ий 50 цнт.; № 6-ий 10 цнт.; № 8-ий 35 цт.

МАЄМО ВИШИВАНІ СОРОЧКИ І КРАВАТКИ.

Виробляємо також ґердани з кораликів до годинників з гербом України, цїна одного ґердана з меньших кораликів $2.50. Сїновий з золотим гачком $3.00. Маємо до продажи коралики у всяких кольорах, цїна 25 цнт. за один бонч. Адресуйте: 134—
RUSKIJ BAZAR, 168 E. 4th Street, New York, N. Y

MAIL ORDER HOUSE СКЛАД ПИВА, ГОРІВКИ, ВИНА, ЛІКЕРІВ КРАЄВИХ І ІМПОРТОВАНИХ, НА ВЕСІЛЯ, БАЛІ, ЗАБАВИ, СПЕЦІЯЛЬНА ОФЕРТА. ВИСИЛКА ДО ВСІХ СТЕЙТІВ ОБСЛУГА ТОЧНА. ПИШІТЬ ПО ЦІННИКИ. 47—
M. PETROWSKY, Family Liquor Store, 1500 S. 3rd St., St. Louis, Mo.

ВАЖНЕ ДЛЯ ГРАЮЧИХ АМАТОРСЬКІ ПРЕДСТАВЛЕНЯ

ПЕРША УКРАЇНСЬКА КОСТЮМЕРІЯ

Посідає великий склад первосортних народних руськоукраїнських і иншого рода добірних костюмів як також потрібні прибори до характеризованя осіб, як: перуки, волося, бороди, вуса, шминки і т. п. Річи ті виповичаємо по дуже низьких цїнах. В нюйорських околицях убираємо і характеризуємо аматорів відповідно до роль граючих на сценї. При замовленях треба присилати спис осіб і потрібних річий. Замовленя треба присилати що найменше в днів перед представленєм на адресу:

Mrs. E. UHORCHAK, 310 2nd Street, Jersey City, N. J.
Телефон: 514 Jersey City.

КОЖДИЙ сьвідомий Українець повинен мати в своїй хатї портрети великих українських мужів як: Т. Шевченка, Ів. Франка, М. Грушевського, М. Павлика, Б. Хмельницького, І. Мазепи і Ів. Котляревського Величина 16x20 цалів, цїна 50 цнт. за один. Книжки до читаня, молитвенники, кобзарі і всякого рода календарі Катальоґ висилаємо даром. Пишіть на адресу: 75ч—
RUSKA KNYHARNIA IM. T. SZEWCZENKA
168 E. 4th St., New York, N. Y.

Винаходи подаємо до ОПАТЕНТОВАНЯ. Належитість адвокатську заплатите по отриманю рисунків як і копії паперів до замельдованя і як будете вдоволені. Книжочка з описом як патентувати, „ЩО ВИНАХОДИТИ" і порада патентова ДАРОМ.—ВАШИНҐТОН є місцем Патентового Уряду. Нашим костумерам помагаємо продавати опатентовані винаходи. Пишіть в своїй мові до одного з наших офісів: 148—

AMERICAN-EUROPEAN PATENT OFICES, (S.)

309 Broadway New York, N. Y.	404 Barrister Bldg. Washington D. C.

ПОЗІР УКРАЇНЦЇ! СВІЙ ДО СВОГО! Хто ще не отримав КАТАЛЬОҐА № 2, то нехай нинї пише за ним. У нїм є найновійші книжки просьвітні, наукові, історичні, набожні, театральні і ноти; ґрамофони, годинники, бритви, машини до писаня і богато инших цікавих річий. Залучіть кілька марок на пересилку великого катальоґа. 46—
UKRAINSKA KNYHARNIA
951 W. Erie St., Dpt. II, Chicago, Ill.

ЗА ПІВ ЦІНИ! ЗА ПІВ ЦІНИ!

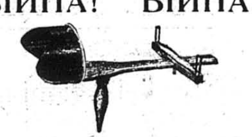
Хто ще не має книжочки „ДОЛЯ РОБІТНИКІВ В ПІСНЯХ НА ЧУЖИНІ" нехай сейчас вложить в лист 10 ц. марками і адресує
„ДОЛЯ РОБІТНИКІВ"
Box 22, Herkimer, N. Y.
а сейчас [illegible] відворотною почтою. — Є се дуже цікава книжочка з піснями, які співають наші емігранти в Америцї і Канадї. Хто замовить собі, то не пожалує. 153-55

EXTRA!!! ТІЛЬКИ ДЛЯ ДОРОСЛИХ! — ЗОВСІМ ДАРОМ висилаємо опис дуже цікавої і інтересовної книжки, в котрій містить ся понад 500 образків так женщин як і мущин в гарних позах. Пришліть за 2-центи марку. 135-157
THE AMOR NOVELTIES CO.,
642 East 14th Street, New York, N. Y.

ПОЗІР! УКРАЇНЦЇ! ПОЗІР!

Перша і найбільша УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЛЯ має на складі великий вибір всяких українських книжок ріжного змісту а також великий вибір календарів сегорічних з описами з поля війни по 50 і 60 цнт. — Кромі книгарнї маємо великий склад годинників, ґрамофонів, бритв а також музичних інструментів. Пишіть по наші 2 катальоґи і залучіть кілька марок на пересилку. 15чв57
UKRAINSKA TORHOWLA,
1926 W. Huron St., Dept. 10, Chicago, Iill

ВІЙНА! ВІЙНА!

Чи хочете бачити як виглядає теперішна европейська війна? Чи хочете бачити як відбувають ся найбільші боротьби в Галичинї, Росії, Францї і Туреччинї?

Чи Ви хочете бачити як воюють цепелїни у воздусї а субмарини на мори.

То всьо можете побачити у себе в дома і то дуже таним коштом!

На днях ми отримали велику скількість воєнних образків до СТЕРЕОСКОПІВ знятих з поля битви. Сей Стереоскоп який тут бачите побільшує образки до природної величини, представляє немов би живі особи. Коштує лише 75 цнт., І. II. і III. серія, то є 75 воєнних образків за $1.00. 128—
25 образків житя Ісуса Христа за..............35 цнт.
25 образків подорож довкола сьвіта за..........35 цнт.
25 образків подорож по великих містах амер. за 35 цнт.

Хто витне се оголошенє і пришле замовленє в коротнім часї, той дістане дві воєнні мапи даром, які є дуже потрібні кождому під сю пору. Пишіть ще нинї:
UKRAINSKYJ BAZAR,
34 East 7th Street, New York, N. Y.

РАТУЙТЕ ПІЯКА!!!

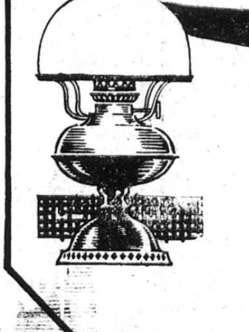

Заколи горівка не спалила ще ліякови жолудка і алькоголь не знищив кишок і всїх житєвих сил, наколи ще ліяк не стратив енерґії, цілковиту охоту до працї і житя, наколи ще єсть в нїм бодай дрібка части людської і доки смерть ще не простягне руку по свою офіру— РАТУЙ ПІЯКА!

Жінко! Єсли твій муж єсть піяком і тратить тяжко запрацьований гріш на горівку і инші напитки, а через що і ти терпиш недолю, УДАЙ СЯ ПО ПОРАДУ, КОТРУ ДІСТАНЕШ ЗОВСІМ ДАРОМ, як се зробити, ЩОБИ ТВІЙ МУЖ ПЕРЕСТАВ РАЗ НА ЗАВСІГДИ ПИТИ. Порада тебе не коштує ані одного цента. 139-157

Чоловіче! Єсли маєш жену піячку або приятеля піяком, і хотївбись, щоби раз на все відучити їх сего поганого налогу, удай ся до нас по пораду, а ми радо дамо вказівки, як се зробити, ЩОБИ ПІЯНСТВО ЦІЛКОВИТО ВИКОРІНИТИ. Порада нічого не коштує а користь велика. — Голоситись можна особисто або написати лист до:
THE AMOR NOVELTIES CO.,
537 East 17th Street, New York, N. Y.

СЬВІТЛО ДЛЯ ІДАЛЬНІ.

Лагідне, приємне сьвітло Rayo лямпи робить вечеру смачнїйшу і кождий чуєть ся тодї лучше.

Rayo лямпа се одинока річ, потрібна до звеселеня і упрmiddle хати. Її ясне, біле сьвітло є найвідповіднїйше для Ваших очий, а притягаючий вигляд, правдивий мосяж і нікльованє, є оздобою якоїнебудь хати.

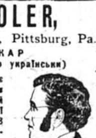
Запалюєть ся без здіймяня шкла чи умри. Звичайна, довго тривала, пожиточна. Aladdin Security Oil уживаний до Rayo лямпи дає найлучше сьвітло за меньші гроші.

STANDARD OIL COMPANY
(New Jersey)
Newark New Jersey

ЖМІЄЧНИК є одним з найлїпших домашних ліків і певним средством проти ревматизма, болїв плечий, коленя і болїв грудий. Є помічне на болї голови, на болї суставів у рук і ніг, на легкий параліж карку, болї горла і зубів. СЕЙ ЛІК Є ВИРОБУ СЛАВНОГО Д-РА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО.

Відносїть ся до ґенерального аґента, залучаючи 2-центову марку на відповідь. 135ч—14
MIKE FEDIW,
47 Ridge St., Hastings upon Hudson, N.Y.

Dr. KOLER,
638 Penn Ave., Pittsburg, Pa.
ЛІКАР
(говорить по українськи)

Dr. KOLER є одиноким лікарем в Пітсбурґу, котрий відбув свої студії в Варшаві, має 18 літ досьвіду у лїченю недуг приватних мущин і женщин. Лічить: затроєнє крови, уплави, неміч у мущин, всякі уплави мочевого проводу, дишеї, викиди скірні, свербячку, шкрофули, недуги міхура і инші, походячі з нечистоти крови або блудів молодости. Голосіть ся особисто: почтою не лічу. 119—

Години приняття: від 9-ої рано до 8-ої веч. В недїлю до 2-ої.

РУСИНИ ПІТСБУРГА!

Чи Ви знаєте
ЩО ГРОШІ, ТО СИЛА?

Старайте ся пізнати та почніть складати свої ощадности в стейтовім банку на розі улиць
54ч- CARSON і 14-ої.

Сей банк є одним з найстарших і найпевнїйших банків, що цілковито забезпечує Ваші ощадности. У нас складають ся гроші ЦЕРКОВНІ, БРАТСЬКІ, СИРІТСЬКІ і ин. Кождий, що має у нас гроші, отримує на бажанє звіт стейтових контрольорів.

Продаємо КОРАБЕЛЬНІ КАРТИ на найлїпші лінії, а ҐРОШІ до краю висилаємо по почтовім курсі.

German Savings & Deposit Bank
COR. 14-ої і CARSON STREETS, SOUTH SIDE PITTSBURGH, PA.
И. Е. Рот, през., А. П. Міллер, кас., Ол. Бучак, урядн. банку.

Tel. Orchard 767.
Американсько-Український
П О Г Р Е Б Н И К
І БАЛЬЗАМОВНИК
OSCAR R. SEVERIN
і СПІЛКА,
32 East 7th Street,
NEW YORK, N. Y.
(коло гр.-кат. церкви. св. Юрія)
ДОСТАРЧАЄ АВТОМОБІЛЇ І КЕРИЧІ НА: ПОХОРОНИ, ВЕСІЛЯ, ХРЕСТИНИ, ПРОГУЛЬКИ І Т. П. ПО НАЙДЕШЕВШИХ ЦІНАХ. 50ч56
Residence 213 E. 11 Street,
Tel. Stuyvesant 5824.

ШОСЬ НОВОГО! НАЙГАРНІЙШИЙ ГОДИННИК, ЗОЛОТИЙ, дуже вигідний, малого формату, 12 сайз. Є він дуже гарно викінчений як самі бачите, посїдає 5 блискучих брилянтів, має машинерію з чистого нїклю, скріплений 11 камінями, держить час дуже добре і має чистий хід, не пізнить ані мінути. Є випробований перед висланєм до костумерів. Се є щось найгарнїйшого і найновомоднїйшого яке до сего часу ніхто з вас не бачив. Ґвindependent на 25 літ. Сей годинник продають по шторах по $15.00. У нас спеціяльна ціна перед сьвятами лише $8.25.

2) Найгарнїйший ланцушок старокраєвий; є він чисто золотий, 14 кар. золото, ґварантований, що нїколи не облїзе, бо се є вже чисте золото. Ціна по других складах за ті ланцушки $8.00, а у нас його дістанете за $4.25. Хто замовить нараз годинник і ланцушок, то всьо разом отримає за $12.00. Писемну ґваранцію висилаємо кождому. В разї невдоволеня звертаємо гроші з коштами. Не висилайте нам ані цента, тільки витнїть то оголошенє і зашліть 25 цнт. в марках на пересилку, а ми вам в тій хвили його вишлемо почтою, а як отримаєте, тоді зложите гроші. Спішіть ся чим скорше, щобисьте не спізнили ся. Пишіть зараз на адресу: 153-157

WARRANTED WATCH CO., 1926 W. Huron St., Dep. 112, Chicago, Ill.

ЕЛЕКТРИЧНІ ВІХТІ утримують ваші ноги в теплї, в сухости і вигоді. Не допускають ЗИМНА, ХОЛОДУ, НЕВРАЛЬҐІЇ І РЕВМАТИЗМА. Чудова поміч в случаях корчів, болїв і долегливостий в ногах з причини кепської циркуляції крови. Уникнїть того „утяжливого" почутя. Застановіть погану вонь і поченє. Ціна вже з оплатою пересилки $1.00 (найлїпший рід електричних віхтів. Цїлком певні). — Шлїть належитість марками або грішми. Подайте міру черевиків. — Адреса: 144чє—

A. P. OWENS, Dep. S., 190 Quincy St., Brooklyn, N. Y.

ЕЛЄКТРИКА СЕ - ЖИТЄ.

МУЩИНИ І ЖЕНЩИНИ — ЧОМУ ТЕРПИТЕ? БУДЬТЕ СИЛЬНІ І ЗДОРОВІ. Увеселяйте ся і забезпечіть себе перед недугами в сій порі. Чудові результати і поміч дають отсї пояси. Пощо зносити недугу, коли ми дамо Вам поміч так дешево? Ціль виробу сих поясів є ВІДЗИСКАТИ СИЛУ слабих частий тіла. Помічні вони на нервовість, обезсиленє, ревматизм, брак амбіції, проти болїв жолудка, нирок, утроби і других так у мущин як і женщин. Вигідний до ношеня. Пришліть нам $1.50 враз з Вашою адресою а ми вишлемо Вам пояс сейчас, або вишлемо Вам на C. O. D. з дозволом оглянена тогож. Подайте Вашу міру в поясї.

FISHLEIGH & CO.,
65 ATHENAEUM Bldg., CHICAGO, ILL.

ROBERT LEWIN & COMPANY,
14 Smithfield Street, Dept. L. Pittsburgh, Pa.
Напротив „Мононгагеля Гавз".

ЗАЛОЖЕНА РОКУ 1872, ПЕРЕД ЗВИШ 43 РОКАМИ.

Стара славна фірма, де кождого добре обслужать. Найлучшої якости горівки, вина, лікери, розаліси і др., по найнизших цїнах. Замовте собі на пробу, а ручимо, що будете вдоволені. Пишіть за цінником. Ми Вам сейчас вишлемо, як тільки його зажадаєте.

Тут подаємо деякі цїни товарів найлучшої якости, з яких Ви певно будете вдоволені:

	ЗА ҐАЛЬОН
Добра стара червона або біла горівка	$1.50—2.00—2.50—3.00
Арак	2.00—2.50
Добрий старий темний рум	2.00—2.50—3.00
Теркелиця	2.50—3.00
Добра расковиця або анижівка	1.50—2.00—2.50
Боровиця	2.00—2.50
Сильний алькоголь	3.00—3.50—4.00
Угорська сливовиця	2.50—3.00
Добра стара бренді	2.50—3.00
Бренди (з яблок або бросквинь)	2.50—3.00
Добре старе вино	1.50—2.00—2.50
Др. Алтерс гірке вино (старе)	2.50

Памятайте, що ми оплачуємо експрес або фрейт від всїх замовлень на $5.00 або висше. Вишлїть гроші на моніордер, в реджістрованім листї або чек. Хочемо, щобисьте тільки раз спробували а ручимо, що будете нашим сталим костумером. Замовленя висилайте на повисше подану адресу.

54ч— ІВАН ГОРНЯК, управитель чужинецького департаменту.

П. БОЙЧУК.

ТРИМАЙМО СЯ ДРУЖНО!

Не втихають в Україні
Ревіти гармати,
Пора, братя, і про Неї
Тепер спогадати.

Довгі літа у неволи
Вона пробуває
І про хвилю визволеня
Ніхто не згадає.

Рідні братя в старім краю
Від куль умирають;
Ті, що дома остали ся,
З голоду конають.

За що марно пропадає
Той цьвіт України?
За що ллєть ся кров невинна,
За які ізміни?

Чи за милу Україну
І за її славу,
Як бувало козацькії
Предки воювали?

Ні! — За царів, за монархів,
За їхні корони,
За тюрми, за кримінали,
За Сибір холодний.

Чи ще довго на услузі
В чужих бідувати?
Чи не можемо у себе
Самі газдувати?

О, народе український!
Дружно стань до бою,
Щоби разом виборити
Україні волю.

Тепер, народе мій рідний,
Треба подумати;
Грізна хвиля наступає,
Час за діло братись.

Забрав Москаль Україну,
Вже Польща повстала
Й хоче, аби Галичина
До Польщі дісталась.

Торгують ся Вкраїною,
Де її подіти...
За нас ніхто не згадає,
Хоч ми її діти.

Не згадають, що Вкраїна
Наша рідна Мати,
Має до нас належати,
Для нас припадати.

Бо ми нарід великий,
Сорок міліонів;
Нам не можна вже стерпіти
Поділів й кордонів.

Москаль хоче у Карпатах
Свій прапор покласти,
Щоби нарід наш і мову
З лиця землі змести.

Ми до того не допустім,
Дружно ся тримаймо,
Нашим Стрільцям Січовикам
Поміч посилаймо.

А як будем за Вкраїни
Справами стояти,
Тоді встане Україна,
Славна наша Мати.

Клівленд, О., 29. падолиста 1916.

Василь Стефаник.

ДЇТИ.

Поклав граблї коло себе, сів потім на межу, закурив люльку тай гадка гадку попшбала. А далї говорив на четверо гоний за голосно.

Най я трошки спочину супокоєм, бо лиш дома вкажуси тай зараз дїдови роботу найдут. Таки невістка, коби здорова, круть, верть тай зараз заніворит: Табо ви не сидїт...

— А то Господь, що над нами, видит, що я лиш ногами переберáю. А руки, адї, як зґребло, а вжем місїць не голений, а до церькови вжем дорогу забув. У чім піду, коли все з плечий забрали?

По межи, по межи тай дїдів голос цїлим полем вандрував тай всї обертали ся в сторону за дїдом. А він скаржив ся, не переставав.

— Ой, сегодни, такі дїти. Але мене ще богу-дьикувати, з памьити не вікинуло, я ще знаю яку бесїду у нотаря малим. Сухенький був панок з борідков тай він так розсвзував синови. Дїдови, каже, допоки єго живота то має єму бути єго постїль, він має спати, він має вілежуватиси, аби і до схід-сонца. А вже як, каже, єго на лаву покладете та землев припорпаєте то ти тогди з лави на дїдову постїль перебирайси. А бабі, каже, має бути бабина піч, вона найси вігріває, най-си Богу молит, а як вже ї обмиєте тай руки навхрест складете та тогди най невістка вже лїзе на піч, бо вона єї.

Осїнний вітер грав ся сивим волосєм дїдовим.

— Але коби нотарь дес вечером подививси до хати. Син на постели, невістка на печи, а я з старов на земли, на солімцї вальнємоси. А цеж по правдї, а де Бог є? У цих людий вже нема Бога, ой, нема...

Ще й головою казав, що нема Бога у молодих людий.

— Здихайте старі, бо вам шкода лижки страви. Молочко поїдают, сирец поїдают, а ми як щеньита на них дивимоси. А я їм коровку дав, овечки дав, плуг дав, усе дав. Як люди дают та так і я дав. А сегодни вони виповідают, що ви старенькі, слабенькі тай їжте маленько. Отак нам уповідают наші дїти.

Голос дїдів дрогнув тай дїд урвав бесїду.

— Тай поховают нас як псів, бігме, чобота на ногу не покладут...

Громада бузьків спала на очерет і злопотїла крильми над дїдом аж спудив ся. В теплї краї збирали ся відлїтати.

— Ого, вже осїнь. Отак, отак тай різдво незабавитси...

— Але яке воно розумне, хоть птаха, лиш що не говорит. Єму зле, а воно собі шукає лїпшого. В зимї нема жьиби тай студїнь. А воно знає наперед. Не так як чоловік, що мус свої три дни на місци коротати.

Встав з межі, сховав люльку, взяв граблї тай пустив ся до дому. Ще кілька разів обертав ся за бузьками. Тай станув.

— Ба, хто би минї, добрий, сказав, ци я ще з бабов дочикаю, аби їх назад видїти, як повернутси? Відай вже котрес із нас бриздне, відай уже бузьків не будемо видїти...

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАНЄ ВЕДЕ ДО ПРОСЬВІТИ, А ПРОСЬВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО ЦІННИК КНИЖОК ДО ДРУКАРНІ „СВОБОДИ", 83 ҐРЕНД СТ., ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.